

Notat

Emne: Oppsummering fra Forskningsrådets Site Visit hos FME CREE (209698) 27. September 2018, Forskningsparken, Rom Hagen 1

Til: **Senterleder Rolf Golombek**
Områdedirektør Fridtjof Unander
Avdelingsdirektør Runa Volla

Fra: **FME-sekretariatet, Energiavdelingen**

Saksbehandler: **Tone Ibenholt og Cristina Mihai**

Dato: **05.10.18**

Tilstede

Fra Senteret: Rolf Golombek (Frischsenteret), Jørg M. Gjestvang (Frischsenteret), Ellen Skaansar (NVE), Snorre Kverndokk (Frischsenteret), Sverre Kittelsen (Frischsenteret), Bente Halvorsen (SSB), Taran Fæhn (SSB),

Fra Norges Forskningsråd: Tone Ibenholt, Cristina Mihai, Ben Smith, Hans Otto Haaland

Om organisering av CREE

Rolf Golombek ønsket velkommen og orienterte om organiseringen av senteret. Senteret har et styre der alle brukerpartnere har fått tilbud om å sitte og en administrasjon. Forskingen ble etter midtveisevalueringen organisert i fire flaggskip. I flaggskip 2 har Cathrine Hagem overtatt for Mads Greaker som nå er ansatt på Oslo Met.

Interne CREE-arrangementer er kapteinsmøter, CREE seminarer/konferanser, brukeraktiviteter (årlig brukerseminar på våren sammen med CICEP).

Erfaringer fra forskningen

Generelt er tverrfagligheten i senteret blitt bedre. Det er også færre gråsone-prosjekter, dvs prosjekter som ikke faglig passer helt inn i CREE. Det er god tverrfaglighet i "Lavutslipp i ETS sektorer" flaggskipet, mens det på transportområdet (flaggskip 2) kunne vært bedre. Flaggskipet som scorer best på tverrfaglighet er Grønne innovasjoner (flaggskip 3).

Det fjerde flaggskipet "Mot lavutslippssamfunnet" er et bredere område hvor man startet med en stor portefølje. Området har nå en bedre struktur og det er godt samarbeid med IFE.

Aktiviteter siden forrige site visit

- Brukerseminar med CICEP i april 2018 med tema "Energi- og klimapolitiske konflikter i Europa"
- Det årlige dialogseminaret ble avholdt i november 2017. Temaet var kalkulasjonsrenten og det var gode diskusjoner mellom brukere og forskere om investeringsincentiver. Temaet var

valgt på bakgrunn av innspill fra brukerpartnere. Seminaret resulterte i en artikkel publisert i Samfunnsøkonomen.

- Seminar om kapasitetsmekanismer i juni 2018 hvor halvparten av deltakerne var jurister og halvparten økonomer.

Det ble også arrangert andre faglige seminarer (10 – 12 på årsbasis) og en forskerworkshop i oktober 2017.

Senteret gir også ut et newsletter og har en "hotline" som er en forlengelse av forskeraktiviteter rettet mot brukere.

Planlagte aktiviteter høst 2018

Det er planlagt et styremøte til i 2018 og flere forskerworkshops.

CREE dialogseminar avholdes 20. november og temaet er energiutbygging versus verdsetting av miljøgoder.

Økonomi

Jørg Gjestvang orienterte om økonomien i senteret og diverse spørsmål om kostnader og finansiering ble avklart. Det er ingen store avvik i økonomien og CREE lurte på om muligheten for å bruke noe midler i 2020. For Forskningsrådet er det ønskelig at økonomien avsluttes per 31.12.19 selv om det må brukes noen ressurser for å avslutte sluttrapporteringen utover senterperioden. Forskningsrådet informerte om at det må sendes inn en prosjektendringsmelding før 31.12.2018, dersom det er behov for å overføre deler av årets bevilgning til 2019.

Brukerinvolvering

Ellen Skaansar orienterte om brukererfaringene. NVE har vært med i styret til CREE og er fornøyd med brukeraktivitetene. Seminarene gir god innsikt, men ressursknappheten i NVE gjør det utfordrende for brukerne å delta, spesielt på grunn av den lange varigheten av sentrene. Det å være med i et så langvarig prosjekt kan være krevende. Hun er fornøyd med senterets innsats med å kartlegge temaene som brukerne er interesserte i. Brukerseminaret med CICEP var nyttig. Det å vite at CREE er tilgjengelig er viktig og NVE bruker forskerne ved behov.

Jørg Gjestvang lurte på om det er noe CREE kan gjøre for at kontakten med NVE opprettholdes. Skaansar sa at det å invitere offentlige aktører til seminarer er en god start. NVE har behov for en intern gjennomgang om hvordan de organiserer sin egen involvering i forskning.

Høydepunkter fra forskningen - presentasjon av tre prosjekter

Taran Fehn: Supply side policies under the Paris regime – still a good idea?

I presentasjonen drøftet Fehn spørsmålet om Norge som oljeproducent bør begrense oljeutvinningen for å bidra til at målsetninger i Parisavtalen realiseres. Og dersom Norge velger å gjøre det, har det noen effekt på klima? Arbeidet resulterte i en artikkel publisert i Samfunnsøkonomen hvor 10 CREE-forskere diskuterte det å begrense oljeutvinning som en del av klimapolitikken.

Bente Halvorsen: KILE-kostnader av langvarige strømvbrudd

KILE står for nettselskapenes kvalitetsjusterte inntektsrammer for ikke levert energi og er en ordning administrert av NVE hvor nettselskapenes inntekstramme reduseres ved strømvbrudd. Arbeidet er tverrfaglig. Som en del av prosjektet har sosialantropologer gjennomført intervjuer for å kartlegge befolkningens betalingsvillighet for mer stabile strømleveranser.

Rolf Golombek: Er det mulig å lage et energisystem som er helt utslippsfritt?

Golombek presenterte en studie av om det er mulig å dekke Europas energibehov med energi fra sol og vind. Studien baserte seg på omfattende meteorologiske datasett. Studien så også på hva slags lagringsteknologier vi trenger for å lage et energisystem uten utslipp.

Sluttrapport fra senteret

Rolf Golombek hadde to spørsmål til malen for sluttrapport:

- *Punkt 7 Research* om forskningsresultater: Hva er en kort omtale av flaggskip?

Forskningsrådet ønsker en kortfattet og populærvitenskapelig beskrivelse av de ulike flaggskipene. CREE står fritt til å velge formen disse skal presenteres på og hvilke temaer vektlegges.

- *Punkt 12 Effects of centre for the company partners, public partners and society at large*

Tone Ibenholt svarte at på dette punktet er det viktig å synliggjøre nytten av senteret utover forskningsmiljøene. Det kan være en god ide å få noen brukerpartnere til å skrive kort om muligheter og erfaringer fra arbeidet i senteret, om for eksempel utvikling av metoder og tjenester.

Markering av avslutning for senteret

Senteradministrasjonen har tenkt gjennom alternativer for markeringen. En mulighet er et felles arrangement med de andre samfunnsvitenskapelige FME-ene i form av en større brukerkonferanse. En annen mulighet er egne CREE-arrangementer: utvidet dialogseminar; seminar rundt de fire synteserapportene fra flaggskipene; skreddersydde temamøter mot utvalgte brukere; forskerworkshop.

Det ble stilt spørsmål om det blir arrangert noe i Forskningsrådet og om erfaringer fra tidligere FME-er. Forskningsrådet vil se på muligheten for å ha fokus på FME-ene på statusseminaret med departementene høsten 2019. Gode resultater kan også presenteres på Energiforskningskonferansen. Forskningsrådet har utover det ikke planer om en felles sluttkonferanse.

Videreføring av aktiviteter, nettverk og samarbeidsrelasjoner etter 2019

Samarbeidet fortsetter i enkeltprosjekter.

- SSB og Frisch-senteret er med i en FME Samfunn-søknad (TREAT)
- Miljøene er også med i en søknad om Kunnskapsplattform for klimapolitiske virkemidler

Evalueringen av den samfunnsvitenskapelige forskningen (SAMEVAL)

Sverre Kittelsen presenterte erfaringer CREE hadde med evalueringsarbeidet. Den bibliometriske analysen ble vurdert som svak.

Fra evalueringen kom det følgende forslag til forbedringer på nasjonalt nivå: styrke grunnforskningen og legge mer vekt på disiplinbasert forskning. Det siste er vanskelig å forstå etter de signalene senteret fikk fra Forskningsrådet om mer tverrfaglighet.

Tilbakemelding til SAMEVAL er:

- Svakt håndverk i publiseringsrapporten
- Greit med overblikk over norsk samfunnsforskning
- Lite direkte nytte for forskningsmiljøene
- Det bør vurderes kostnader slike prosesser påfører forskningsmiljøene

Hvordan kan forskningen bidra til den praktiske politikktutforming?

Forskningsrådet hadde bedt om at CREE - etter nærmere åtte år som FME - kunne si litt om hvordan samfunnsvitenskapelig forskning kan bidra i politikktutforming.

CREE viste blant annet at et "impact case" som ble sendt inn til evalueringen av samfunnsvitenskapelig forskning. Dette gjaldt bidrag fra CREE og samfunnsøkonomisk forskning inn i arbeidet med Grønn skattekommisjon. Det ble en diskusjon om informasjon, forskningsbasert kunnskap og hvordan CREE bidrar til å spre kunnskap til både politikken men også samfunnsdebatten generelt.

Forskningsrådet takket for besøket og en godt gjennomført site visit.